

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

2026-01-12

Via e-post:

li.remissvar@regeringskansliet.se

li.dl@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss från Landsbygds- och Infrastrukturdepartementet gällande SOU 2025:69 ”Effektivare samverkan för djur- och folkhälsa”

Sammanfattning

Svenska Jägareförbundet (vidare kallat ”Förbundet”) är i grunden positivt till initiativet samt förslagen. Förbundet anser att betänkandet SOU 2025:69 om effektivare samverkan för djur och folkhälsa kommer att stärka samhällets förmåga att upptäcka, kontrollera och utreda utbrott av smittsamma djursjukdomar och zoonoser, även om ytterligare åtgärder kan vidtas och arbetet inte kan anses avslutat i och med dessa.

Sverige har en mycket tydlig avgränsning mellan ansvariga myndigheter vad gäller dessa frågor vilket också avspeglas i de lagstiftningar som finns på området. Därav är behovet av samverkan, delande av information och en kontinuerlig uppdatering av lägesbild av yttersta vikt för att systemet ska kunna hantera en komplex omvärld. Smittämnen känner inte de administrativa avgränsningar vi gjort.

En avgörande framgångsfaktor för detta arbete i framtiden är att fokus nu flyttas från en kontinuerlig beskrivning och hantering av historiska händelser till en proaktiv samordnad hantering av nuläget och framtiden.

Förbundet vill särskilt uppmärksamma kommunala avfallsanläggningar och deras hantering. I samband med utbrottet av Afrikansk svinpest i Fagersta 2023 blev det uppenbart att denna potentiella källa till smittspridning idag inte är tydligt reglerad samt kontrollerad med tydlig ansvarsfördelning.

Synpunkter

Utredningens uppdrag var att föreslå ”hur informationsutbyte och annan samverkan mellan myndigheter och andra aktörer kan förbättras i syfte att förenkla och effektivisera det förebyggande djurhälsoarbetet samt arbetet mot djursjukdomar och sjukdomar som smittar mellan djur och människa”.

Betänkandet har emellertid ett starkt fokus på samverkan i form av informationsutbyte mellan myndigheter. Det är viktigt att denna fungerar, men andra aktörer kan också vara viktiga. Det gäller inte minst i förebyggande kommunikation samt för att få till en fungerande bekämpning i händelse av djursjukdomsutbrott. Andra aktörer än myndigheter, samt andra former av samverkan än hantering av sekretessbelagd information, behandlas dock ytterst knapphändigt i betänkandet. Sverige har en mycket god och unik resurs i form av civilsamhällets aktörer samt deras organisationer i händelse av kris. Denna resurs hanteras tyvärr inte i betänkandet.

Förbundet vill särskilt stödja förslaget att det införs en bestämmelse om överföring av sekretess ifall då sekretessbelagd information gällande affärs- eller driftsförhållanden eller uppdragssekretess lämnas ut från en myndighet till en annan. Det är också viktigt att tillse att den som deltar i verksamhet hos bl a slakterier har tystnadsplikt så till vida att den inte obehörigen får röja eller utnyttja uppgifter ur de djurregister eller djurdatabaser den tagit del av.

Betänkandet beskriver ingående vilka ansvarsområden olika myndigheter har och hur de samverkar vid smittskyddsarbete. I Inledningen 4.1 (s. 65) nämns delar som behöver beaktas vid potentiell spridning av djursjukdomar och zoonoser, inklusive reningsverk och vilda djur. Avfallshantering nämns dock bara en gång i betänkandet, i sammanhanget hantering av animaliska biprodukter, slaktavfall och hantering av smittförande vilda djur (4.5.2, s. 89). Myndigheters ansvar för offentlig kontroll av avfallsstationer som hanterar matavfall behandlas inte alls i betänkandet. Det är en brist då matavfall kontaminerat av smittämnen kan överföra smitta till vilda djur om avfallshanteringen inte förhindrar vilda djurs åtkomst till matavfall. Bristfällig hantering av matavfall anses exempelvis vara den viktigaste orsaken till spridningen av afrikansk svinpest globalt. Vid utbrottet av afrikansk svinpest i Fagersta 2023 så spelade en avfallshanteringsanläggning en väsentlig roll för utbrottets utveckling. Det är därför viktigt att tydliggöra myndighetsansvaret för avfallshantering kopplat till risker för smittspridning. Förbundet har ingen roll att fylla i denna del men kan konstatera att förvirringen är omfattande om regelverk och tillsyn kopplade till denna verksamhet och ett stort antal kommunala

anläggningar kan i dagens läge inte sägas uppfylla ens basala krav på smittskyddsarbetet.

Förbundet instämmer i betänkandets konstaterande att det finns en osäkerhet om det är kommunen eller någon annan myndighet som är ansvarigt när större mängder vilda djur påträffas döda och riskerar att sprida smitta (4.5.2, s. 88). Att denna osäkerhet finns hos allmänheten är påtagligt vid exempelvis utbrott av fågelinfluensa. Slutsatsen är att frågan om vem som är ansvarig för eventuell hantering av de döda djuren behöver utredas närmare, vilket utredarna påpekar inte var möjligt inom det aktuella uppdraget, men bör hanteras framgent.

Under punkten ”Samverkan med näringslivet” (4.3.8, s. 84) så nämns exempel på myndighetssamverkan med näringslivet och branschorganisationer gällande djur inom lantbruket, men betänkandet tar inte upp motsvarande samverkan med organisationer i frågor som rör vilda djur. Jordbruksverket har exempelvis sedan 2019, till och med augusti 2025, regelbundet samverkat med en större bredd av aktörer som även inkluderat jägarorganisationer vad gäller förebyggande åtgärder för att motverka utbrott av afrikansk svinpest i Sverige.

Förbundet saknar ett omnämnande av MSB:s utvärdering av den aktörsgemensamma hanteringen utbrottet av afrikansk svinpest 2023-2024 (MSB 2025. En analys av myndigheternas ansvarsområden och uppgifter i smittskyddsarbetet). Den övergripande slutsatsen i utvärderingen var att roll- och ansvarsfördelningen fungerade väl vad gäller själva smitthanteringen, men att roll- och ansvarsfördelningen var mer otydlig vad gäller hanteringen av smittbekämpningens samhällskonsekvenser. En lärdom var att särskilt länsstyrelsens roll upplevdes som otydlig och att man bör undersöka länsstyrelsens roll i beredskapssystemet. Flera aktörer upplevde att ingen central myndighet såg sig ha ett ansvar för att stötta företag som drabbades indirekt av restriktionerna i samband med bekämpningen. Vidare konstaterade utredningen att samverkan mellan myndigheter och andra aktörer överlag fungerat väl, och att en viktig orsak till detta kan ha varit proaktivt förberedande arbete som omfattade såväl myndigheter som andra samhällsaktörer. Dessa slutsatser borde föranleda tydliga slutsatser samt åtgärdsförslag från betänkandet.

I avsnittet 8.1.3 om Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA), med avseende på delning av uppgifter mellan myndigheter i smittskyddsarbetet, så beskrivs inte hur uppgifter som inkommer till systemet rapporteras och hanteras. Privatpersoner kan rapportera fynd av självdöda eller sjuka vilda djur till SVA. I den händelse att SVA tar in ett inrapporterat djur för undersökning och konstaterar att djuret bär på smitta kan känsliga uppgifter vara kopplade till fyndet, exempelvis vem som bor på

tomten eller äger marken där fyndet gjordes. Texten i stycke 8.1.3. bör kompletteras med information om hur SVA hanterar känsliga uppgifter som rör sjukdom och smitta hos vilda djur. Om sådana uppgifter kan vara belagda med sekretess bör relevanta efterföljande avsnitt kompletteras med information om hur eventuell sekretess kring fynd av vilda djur som bär på smitta bör hanteras vid informationsutbyte mellan myndigheter.

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET

Carl-Johan Djurstedt Holm
Generalsekreterare

Daniel Ligné
Handläggare